

Ryszard Boguwolski, Andrzej Kola

Słupski Młyn, pow. Grudziądz. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 7, 215-216

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

która na głębokości 30 cm od powierzchni ziemi miała wygląd niezbyt zwarte go bruku o kolistym, w przybliżeniu, rzucie poziomym i średnicy około 3,80 m. Wśród kamieni występowała polepa, połuczone ciężarki tkacie oraz ułamki naczyń z późnego okresu wypływów rzymskich i w mniejszej ilości ceramika wczesnośrednio-wieczna.

Obiekt mieszkalny nr 2, zdecydowanie wczesnośredniowieczny / XI - XII w./, jest również półziemianką o kształcie nieregularnego, wydłużonego prostokąta / długość 6 m, maksymalna szerokość 2,80 m, minimalna szerokość 1,80 m. Obiekt uznano za mieszkalny na podstawie zawartości warstwy kulturowej. Oprócz ceramiki znaleziono w jego wypełnisku: 4 noże żelazne, pierścionek z brązu, frag-ment ozdobnego łańcucha żelaznego. Wśród ułamków naczyń wyróżniono jeden ze śladami polewy / od wewnątrz jasnozielonej, od zewnątrz żółtawej/, pochodzący z naczynia wykonanego z białawej gliny.

Większość jam pochodzi z okresu wczesnośredniowiecznego. Jedna z nich jest zapewne pozostałością dymarki.

Na wschód od wczesnośredniowiecznego obiektu mieszkalnego odkryto skupisko ceramiki z IV - V okresu epoki brązu.

Powyższe odkrycie zmienia datowanie początków osadnictwa na badanym stano-wisku, bowiem dotychczas najstarszy materiał zabytkowy pochodził z początków okresu lateńskiego.

ŚLUPSKI MŁYN, pow. Grudziądz
Stanowisko 3

Muzeum w Grudziądzu

Badania prowadził mgr Ryszard Boguwołski
/ autor sprawozdania / oraz mgr Andrzej
Kola. Finansowało Muzeum, Prezydium PRN
w Grudziądzu i WKZ w Bydgoszczy. Trzeci
sezon badań. Dwuczęłowe grodzisko wczesno-
średniowieczne.

Wytyczono wykop o wymiarach 3 x 20 m w północnej części pierwszego czło-
nu grodu / człon A/, co oznaczało w nawiązaniu do prac ubiegłorocznych uzyskanie
pełnego przekroju przez jego wnętrze wraz z umocnieniami obronnymi.

Uzyskany układ stratygraficzny w tym wykopie nie zniszczony przez zabudowę
krzyżacką odzwierciedlił dwie fazy osadnicze z okresu wczesnego średniowiecza.
Elementy osadnicze i konstrukcyjne grodu starszego / I faza osadnicza / odkryte
zostały głównie na działce D i C. W tym czasie osiedle otoczone zostało, przynaj-
mniej od tej strony, wałem drewniano ziemnym o nieregularnej konstrukcji ruszto-
wej, którego przestrzeń między bierwionami wypełniono piaskiem i gliną. Posado-
wiony on został na warstwie pierwotnego humusu wyznaczającej naturalną krawędź
wysoczyzny. Długość jego na badanej powierzchni wynosiła 8 m, zaś wysokość naj-
większej jego kulminacji dochodziła do 1,8 m. Jeśli chodzi o stałe elementy osad-
nicze związane z omawianą fazą osiedla, to odkryte rumowisko urw wewnętrznej
stopie wału jest pozostałością bliżej nieokreślonego domostwa. Analiza geologiczna
warstwy oraz bardzo duża ilość odkrytego w niej materiału ceramicznego i kości
zwierzęcych całkowicie powyższy wniosek potwierdza.

Po upadku grodu starszego, obserwujemy odbudowę grodu młodszego, wyznaczającego drugą faszę osadniczą. Pozostałości nowego wału obronnego, zachowały się na wewnętrznym rozsypisku wału starszego na długości 4,6 m, a przeciętna jego wysokość wynosiła 0,9 m. Po drugiej fazie osadniczej zachowały się również nawarstwienia chaty naziemnej, uchwycona jej szerokość w wykopie badawczym wynosiła 4,5 m.

Tegoroczne badania na stanowisku 3 w Słupakim Młynie ujawniły po raz pierwszy wiele szczegółów co do osadnictwa grodowego, którego czas użytkowania można obecnie określić na X - XIII wiek.

Badania będą kontynuowane.

SMOLUGI, pow. Siemiatycze

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadzili dr Lechośław Rauhut
i mgr Ludgarda Długopolska. Finansowało
PMA w Warszawie. Pierwszy sezon badań,
Cmentarzysko z grobami w obudowach ka-
miennych z XII - XIII w.

Cmentarzysko należy do zgrupowania podlaskich cmentarzysk wczesnośredniowiecznych w obudowach kamiennych. Znane od końca XIX w. po raz pierwszy zostało zweryfikowane w 1972 r.

Leży ono na południowo-wschodnim stoku wyniesienia od jego kulminacji w dół, w odległości około 700 m na południowy - zachód od wsi, Cmentarzysko nosi nazwę "Ciarki". Obejmuje ono obecnie powierzchnię ca 5000 m² przy czym pierwotny obszar wynosił 7500 - 10000 m². Zniszczone zostało przez eksploatację kamieni oraz meliorację. Należy przypuszczać, że zachowana część obiektu jest zniszczona co najmniej w 80%. Badaniami objęto powierzchnię około 250 m² na południowo-wschodnim skraju cmentarzyska. Odkryto 20 lepiej bądź gorzej zachowanych grobów oraz szereg obiektów doszczętnie wyrabowanych. Groby posiadały prostokątne obstawy i były zabrukowane czterema warstwami drobnych kamieni. Nie posiadały one zagłębionych jam grobowych. Kości szkieletu uległy całkowitemu rozpadowi i wypłukaniu. Wszystkie przedmioty występowały na czwartej warstwie bruku, przy czym zmarli byli chowani w trumnach o czym świadczą liczne wielkie gwoździe żelazne. Na inwentarze grobowe złożyły się, topory żelazne, grot włóczni i strzały, krzesiwa wraz z krzemieniami, noże, esowate kłobaczki skroniowe, pojedyncze paciorki szklane, w tym z wtopioną złotą blaszką, zausznica z ażurowymi paciorkami, bransolety, sprzączki do pasów oraz pierścionek.

W obrębie grobów i na powierzchni bruków wystąpiły stosunkowo nieliczne ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych. Układy przedmiotów pozwalają sądzić, że zmarli byli układani głowami na południowy-zachód. W jednym wypadku wśród częściowo wyrabowanych konstrukcji stwierdzono spalone kości ludzkie.

Wstępna analiza materiału pozwala wyznaczyć ramy chronologiczne cmentarzyska na drugą połowę XII i XIII wieku.

Prace będą kontynuowane.